

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— Četrt leta . . . gld. 3-30

Pol leta . . . „ 6-50 Jeden mesec . . . „ 1-10

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— Četrt leta . . . gld. 4.—

Pol leta . . . „ 8.— Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročnje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

Upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Ravnopravnost — kje si?

V 229. seji državnega zbora dne 22. marca 1893. stavili so poslanci dr. Gregorec, grof Alfred Coronini in tovariši naslednje:

Interpelacija:

Z državnim osnovnim zakonom z dne 21. decembra 1867. drž. zak. št. 142 o splošnih pravicah državljanov za kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru, in sicer s členom XIX., odstavkom 2. „priznava država ravnopravnost vseh deželnonavadnih jezikov v šoli, uradu in v javnem življenju“, torej tudi ravnopravnost slovenskega in hrvaškega jezika v teritoriju, kjer bivajo Slovenci in Hrvati, namreč: na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Gradiščanskem, v mestu Trstu in v okolici ter v Istri.

Temu, za mirno skupno življenje avstrijskih narodov najvažnejšemu zakonu še do današnjega dne ni dodan poseben izvrševalni zakon.

Vsled tega pristojna c. kr. vladi, da, sklicujoč se na državni osnovni zakon z dne 21. decembra 1867. drž. zak. št. 145 o izvrševanju vlade in eksekutive, čl. XI., s primernimi „naredbami in ukazi“,

„uvaževanje“ in praktično izvrševanje s čl. XIX. drž. osn. zak. z 21. decembra 1867. drž. zakona št. 142 zajamčenih narodnih pravic za vse avstrijske narode, torej tudi za slovenski in hrvaški narod, omogoči „in tudi izsili od tistih, ki so v to vezani.“

Minolo je 25 let, odkar je ta določba drž. osnovnega zakona stopila v veljavo, ne da bi se bila za Slovence in Hrvate primerno porabila in izvedla. Nihče ne more trditi, da slovenski in hrvaški jezik že imata na svojem lastnem ozemlju v šoli, uradu in v javnem življenju tiste pravice, za katere jamči državni osnovni zakon in katere zahteva vsakdanja potreba.

Sicer so v veljavi ukazi c. kr. ministerstev o porabi nemško-slovenskih, italijansko-slovenskih, italijansko-hrvaških tiskovin, potem o dvojezičnih uradnih napisih in o uradnih pečatih itd. in ukazi, da je vzprejemati slovenske in hrvaške uloge ter je reševati v tem jeziku. Vse te naredbe pa niso zadostno zabičene, c. kr. ministerstvo ne urgira izvrševanja resno, vsled česar se c. kr. uradniki ne menijo za te ukaze, ali jih pa kolikor le more v nemar puščajo. Mnogim naredbam odrekajo tudi splošno veljavo, ker so bile izdane za specijalne slučaje. Nekatero naredbo je bilo od c. kr. oblastev takorekoč priboriti pōtem pritožeb do državnega sodišča.

Jugoslovansko prebivalstvo je že večkrat z mnogobrojnimi peticijami do raznih c. kr. ministerstev prosilo dvojezičnih napisov pri raznih c. kr. oblastvih, uradih in javnih zavodih, takisto je prosilo dvojezičnih uradnih tablic in uradnih pečatov, prosilo, naj se imena železniških postaj izklicujejo tudi v deželnonavadnem slovenskem ali hrvaškem jeziku, a doslej, žal, prosilo je skoro povsem brezuspešno. Take peticije, ali se nanje sploh ne jemlje ozira, ali se odklanjajo, ali se pa rešujejo na način, ki je naravnost zasramljiv. Nekatero slovenske občine v južni Štajerski prosile so pri c. kr. trgovinskem ministerstvu nemško-slovenskega uradnega pečata za c. kr. pošto v Veliki Nedelji. Odgovorilo se jim je s tem, da se je naročil nov samonemški uradni pečat — le še nekoliko večji od prejšnjega.

Tako in jednako postopanje vlade vzbuja pri slovenskem in hrvaškem prebivalstvu vedno rastočo

nezadovoljnost in vedno večjo srditost v škodo ugledu c. kr. oblastev in v škodo zaupanju do njih. Da slovenskemu ali hrvaškemu jeziku ni mesta na uradnih tiskovinah, uradnih napisih, uradnih pečatih, pri železniških postajah itd., to zmatra prebivalstvo z jedne strani kot pritožbo zoper c. kr. uradnike, da ti zaničujejo državne osnovne zakone, z druge strani pa za neprestano opominjanje na narodno poniževanje in trpinčenje po tistih, od katerih bi imeli pričakovati varstva in pravice.

V očigled takim jezikovnim krivicam v ozemlju, v tostranski državni polovici, kjer prebivajo Slovenci in Hrvati, vprašajo podpisani slovenski in hrvaški državni poslanci Njega ekscelenco gospoda ministerskega predsednika kot šefa in vodjo vseh ministerstev:

Ali je Njega ekscelenca voljau:

I) svojo pozornost takoj obrniti na popisane nezakonite jezikovne razmere v deželah, kjer prebivajo Slovenci in Hrvati, ter

II) proužročiti, da se čim prej odpravijo navedene neprilicnosti pri vseh c. kr. ministerstvih, ter vsem tem ministerstvom podrejenim c. kr. oblastvom, uradom, javnim zavodom itd., nabahajočim se na ozemlju, kjer prebivajo Slovenci in Hrvati, takoj zaukazati: naj se koj preskrbé in porablja dvojezične, to je nemško-slovenske, italijansko-slovenske, italijansko-hrvaške tiskovine, uradne tablice, uradni pečati itd., naj na železniških postajah v teh jezikih omislijo napise in skrbé, da se bodo ta imena pri posamnih vlakih izklicavala?

Na Dunaji, 24. marca 1893.

Dr. Gregorec, Alfred Coronini, dr. Ferjančič, Pfeifer, Klun, Nabergoj, Povše, Šuklje, Globočnik, dr. Gregorčič, Robič, Borčič, Šupuk, dr. Laginja, Vošnjak, Spinčič, Dapar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 29. marca.

Deželni zbori.

Včeraj se je oficijelno razglasil cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori in sicer tisti, ki so se izrekli za sklicanje, drugi ne. Deželni

LISTEK.

Pri vodnjaku.

(Srbski spisal L. K. Lazarevič. — Prevel J. P. Planinski.)

(Dalje.)

Ko ta večer sedajo k večerji, razvraté se po starešinstvu, kakor navadno. Mimo Radojke ni nobene ženske. One jedó posebej. Samo da po dve, tri strežó onim.

Necoj je Anokin red.

Dočim drugi dve prinašata in odnašata jedila in natakata pijačo, nasloni se ona s hrptom na dveri in brba nos.

Ded je niti ne pogleda. Vsi molčé! Radojkino srce silno tolče! A Anoka niti ne sanja nič!

Ko povečerjajo, se prekrizavajo in čakajo deda, da vstanejo.

Ded porine izpred sebe kos hleba, žlico in vilice, a nož vtakne v nožnico. Nasloni se na lakti, pogleda naokrog po vseh in upre oči v Anoko.

Kakor bi jo nekaj pičilo. Roke spusti nizdolu. Vzravna se in gre na plano.

— Počakaj ti, hči! — zakliče ded z nenavadno jasnim glasom

Vsi se spogledajo.

Z istim glasom nadaljuje ded:

— Ti, hčerka . . . čujem, da s teboj . . . da se ti godi krivica v moji hiši in pri mojem narodu!

Kdo je kedaj videl, da ženska glava odgovarja? Tudi Anoka molči, z roko se prime za stegno in stiska meso z nohtmi.

Ded nadaljuje zopet z istim glasom in mirnim licem:

— Tega ne maram, dokler sem jaz živ! Jaz ne dovoljujem, da bi moja hiša bila robota za katerokoli moje dete . . . Čul sem, da tebi te ženske (z brado pokaže proti kuhinji) . . . da tebi te ženske nagajajo in krivico delajo! Ali tu sem jaz gospodar!!

Anoka opazi nekaj zlobnega na dedovem zgubanem lici. In poleg mržnje občuti ona sedaj prvič nekakšno bojaznen.

— Vedno te dražijo. Vse hoté, da ti zanje delaš in opravljaš. Kakor da si prišla iz kakšne gole hiše!

Naredi se tako nespretno ljubeznivega in nežnega, da se pričnó Anoki lasje na glavi ježiti.

— Ali jaz tega ne dovoljujem! Jaz sem star in slaboten, in težko mi je biti samemu v tolikem narodu. Nikakor torej ne maram, in sedaj . . .

Oči se mu zaškré, a ustnice mu vzdrhté. Strašno in zamolklo prične kričati:

— Vsem vam, poslušaj tudi ti, Radojka, in ti, Blagoje, in vsi ostali! Vsem vam in vašim ženam ukazujem, da v vsem slušate to tukaj — z roko, katera se trese kot šiba, pokaže na Anoko — in ne maram, da bi mi kaj delala v hiši, da si ne zamaže gosposkih rok. Niti vina naj ne nataka! In Bog ga ubil, kdor je ne bi najmanjše stvarce ubogal ali jo količkaj razžalil.

Plane kvišku. Siromak starec! Velicasten, pa vender smešen in žalosten. Kakor živica se trese, ko stopi na plano.

Vsi se prekrizajo. Vstanejo. Molčé gredó mimo Anoke, a vsakdo se je kolikor móči izogne, boječ se, da se je ne dotakne.

Strašanska in grozovita togota kipi v Anoki. Kakor brezumna dirja k ženskam v kuhinjo:

— Ali ste čule, ve?

Ženske, pa da ne bi čule!

— Jaz hočem, da se mi postelje pod lipo. In sicer hočem dedovo slamnico, Radojkino vzglavje,

zbori: moravski, šleski, solnograški, koroški, dalmatinski, isterski in tržaški se niso sklicali, ker so že na jesen rešili proračune za leto 1894. Vlada se trudi, da bi preprečila vse politične debate, in ker se teh boji zlasti v češkem dež. zboru, ako bi prišle na dnevni red punktacijske predloge, dogovorila se je glasom zadnjih poročil s češkimi veleposlastniki, da bo predložila samo jeden elaborat o ustanovitvi novega okrožnega sodišča na Češkem. Veleposlastniki bodo glasovali za ustanovitev, a ne na podlagi punktacij, ampak le iz ozirov na to, da je to sodišče potrebno.

Taafe, Chlumecy in Madeyski.

Ako je res, kar se časih govori, da tisti dolgo živi, katerega smrt se je razglasila, potem ostane grof Taafe še dolgo na čelu naši državni upravi. Govorilo in pisalo se je zadnje dni mnogo, da je grofa Taafe uplil na državni zbor začel pojmati, kar je baje vidno iz tega, da sta bila voljena v predsedstvo njemu antipatična Chlumecy in Madeyski. V levičarskih krogih se je to tolmačilo kot izraz poljsko-levičarske intimnosti a toliko je gotovo, da Madeyski ima zahvaliti podpredsedstvo samo intrigvi njegovih somišljenikov. To je vidno iz dopisa v Berolinski "National Zeitung". Temu listu se poroča, da nekateri člani poljskega kluba niso bili obveščeni o seji, v kateri se je postavil Madeyski kandidatom, in ugovarjali so njegovi volitvi tudi zato, ker je upravni odbornik neke Dunajske banke. Sodi se, da postane Madeyski do jeseni predsednik Lvovskemu nadsodišču in da se potem dobrovoljno umakne možu, kateri ima simpatije vlade in konservativcev.

Novi troški za vojsko.

Iz dobrih in zanesljivih virov zajemajoči Dunajski dopisnik "Politike" naznanja, da bo vojna uprava zahtevala znatno povišanje proračuna za vojno ministerstvo. Koliko bo zahtevala sedaj, še ni znano, ker še nista zadnje besede izrekla finančna ministra dr. Steinbach in Wekerle. Poročilo, da bo znašalo povišanje budžeta celih 27 milijonov gold., 20 milijonov rednih, 7 milijonov izrednih potrebščin, ni zanesljivo. Finančna ministra še nista določila svote, katero sta voljna žrtvovati nenasišnemu militarizmu, a to je brez dvoma, da ne bode ta dovolila ni krajcarja več nego smeta, ne da bi oškodila ravnovesje v državnem budžetu, ker je ohranitev tega ravnovesja prvi pogoj srečnemu koncu regulacije valute. Vzlic temu pa bo zaenak, za kateri se bo zvišal proračun vojnega ministerstva, jako izdaten. Vlada bi rada premenila sedanji vojaški zakon, najbrž po nemškem uzoru, a ne upa se z dotično predlogo pred državno zboru, zlasti ne pred ogerski drž. zbor in zato se bo za sedaj zadovoljila s primernim povišanjem proračuna.

Vnanje države.

Crispi kompromitiran.

V Reinachovi zapuščini našel je preiskovalni sodnik dokaze, da je Francesco Crispi, jeden osnovatelj trojne zveze, prijatelj Bismarckov in večletni premijer italijanski dobil svote 50.000 frankov zato, da je Korneliju Herzu izposloval odlični italijanski red sv. Lazara. Crispi je zoper to očitjanje slovesno protestiral in trdil, da je on sam dotični diplom raztrgal, čim je doznal, kdo da je prav za prav Kornelij Herz. Ta izgovor Crispijev je bil iz trte izvit, kakor izjavlja sedaj njegov naslednik v vladi, marki Rudini. Ta trdi, da je on iz lastne inicijative preprečil dekoriranje Herzevo — in s tem je pač potrjeno, da je "siromašni" Crispi, državnik "čistih rok" tudi bil pristopen, ako so se mu našli gotovi denarci.

Francoski pretendent.

Francoski pretendent grof de Paris razposlal je načelnikom monarhističnih komitejev okrožnico,

Blagojevo odejo; in hočem, da vzameš ti, Petrija, ki ti je brat na roboti, preklo ter zapodiš kokoši z lipe, in da vso noč pri meni bdiš. A kdor ne posluša, — "Bog ga ubil!" E, drage, ste li čule?

Moj Bog! Človek je časi hujši od živinčeta.

Nihče ne reče niti besedice. Vse je prešel nekakšen strah in vrhu vsega dedove besede: "Bog ga ubil!"

Arsen je pobegnil celó na skedenj. Potisnil je glavo med snopje, pa globoko diše. Zaman — spanec ni odeja, katero potegneš čez glavo, kadar hočeš.

In postlali so Anoki, da gre spat.

Da, ali ni tako lahko zaspati, kakor je ona mislila!

Česar se ji ni nikoli zgodilo, nocoj občuti samoto! Pa še brez strehe nad glavo, na besnem konji brez uzde, na ladji, katero ziblje veter, a krmilarja ni. Besno navali nanjo nje lastno srce, a nikogar ni, kateri bi odbil ta naval. Svet se je prevrnil in ona strmoglavlja.

Ali pasja zloba ne miruje:

— Kaj dremlješ, nesnaga, kadar jaz zapovedujem? Mari hočeš, da te Bog ubije?

(Dalje prih.)

v kateri povdarja, kako je panamska afera oškodila državo in ugled parlamenta ter vlado, kako je koristila samo socijalistom in njih prilipkom, ki pobijajo s tem orožjem republiko. Zato pozivlje grof de Paris vse "poštene" ljudi, naj se zbere okolo njega in njegovega sinu, da se obnovi monarhija, katere jedina more Franciji dati močno in stalno vlado, ki bo varovala koristi domovine in prebivalstva. Grof de Paris je že precej pozabljen na Francoskem in ker ni bil nikdar priljubljen, tudi bombastični njegov oklic ni napravil nikakega posebnega utisa. Stari gospod ni resen, njegov sin pa je smešen in taki pretendenti gotovo ne bodo pokopali republike, naj še toliko okrožnic razpošiljajo.

Home-rule.

Gladstone je v strahu, da bi ga zapustile telesne moči, ako bi se razprava o irski predlogi še dolgo zavlekla in zato porablja ves svoj upliv, da izposluje pri zbornici takojšnje nadaljevanje debate, čim minejo Velikonočni prazniki. Dne 6. aprila se snide parlament, da začne drugo čitanje home-rule predloge. Unijonisti in konservativci zastavljajo seveda ves svoj upliv in vse svoje sile, da bi preprečili Gladstoneov predlog in da spoznajo pravo razmerje glasov, nasvetovali so, naj se izreče vladi graja zaradi nje postopanja na Irskem. Ta predlog je bil odklonjen z večino 47 glasov, kar je za liberalno stranko velikega pomena, kajti pokazalo se je, da Gladstoneova večina vse bolj narašča in se množi.

Dopisi.

Iz Črnomlja, 27. marca. [Izv. dop.] (Veselica I. ženske belokranjske podružnice sv. Cirila in Metoda.) V dan 19. t. m. napravila je naša ženska podružnica že drugo veselico za svojega kratkega obstanka. Kakor prva, tako je tudi druga prav dobro uspela, bodisi v zvršetku vzporeda, kakor tudi gnotno. Čisti preostanek veselici znaša okroglih 25 gld. Pač velika vsota za našo tukajšnje razmere. Veselica obsejala je tri igre: "Zenski jok", "Veselo iznenadenje" in pa "Dva gospoda in jeden sluga." Igralo se je dobro izjemši nekaj malih hib. Vsa čast in hvala prespošt. damam in gospodom igralcem za njih trud in požrtvovalnost za sveto narodno stvar.

Neko željo pa bi izrekel in sicer to, da bi se nekoliko bolj čisto slovenščino govorilo. Čas bi že bil, da bi izginile udomačene tujke, katerih je bilo ta večer z odra dokaj slišati. Za poslušalca ni nič kaj prijetno, ko mu zazveni z odra tuja beseda, brez katere tudi lahko shajamo, ali si pa z domačimi pomagamo. Saj nismo tako ubožni. To pa le za to omenjam, ker oder, oziroma gledališče je kraj, kjer je treba našo materinščino negovati in čistiti. Toliko o predstavi in vzporedu.

Da naša podružnica tako lepo nadaljuje svoje zapričeto delo, je v prvi vrsti zasluga gospe predsednice Z. Haring. Njej ni mari ne truda, ne drugih zaprek, ko gre za narodno stvar. Kakor ona, tako so tudi vse druge tukajšnje dame spolnile svojo narodno dolžnost in se udeležile predstave. Isto velja o gospodih, izjemši opih, katerim bi morala biti ta družba najtesneje pri srcu, ki se pa redno odlikujejo s svojo nenavzočnostjo.

Veselico počastilo je več preč. dam in gospodov iz sosednje Metlike, istotako bila je zastopana Vinica. Naj bo tukaj izrečena vsem presrečna hvala za njih obisk in dar, ki so ga prinesli na narodni žrtvenik. Po predstavi bili smo pozno v noč skupaj. Domača godba na lok, kakor petje in razne resne in šaljive napitnice so nas kratkočasile. Konečno izreči mi je še pohvalo gosp. Lacknerju, ki prostovoljno in brezplačno prepušča društvu prostore in skrbi za dobro postrežbo.

Naši prekornisti družbi in damam pa kličem: Le tako naprej! Narodu, ki ima tako ženstvo, ni se bati pogina.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, 28. marca.

Predseduje g. župan Grasselli. Navzočih je 22 občinskih svetnikov. Overovateljema zapisnika današnje seje imenuje g. župan obč. svetnika Oroslava Dolenca in Frana Ravniharja.

Župan naznani, da je obvestil potom slavne c. kr. deželne vlade, da občinski zastop čestita Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju (Občinski odborniki vstanejo raz sedežev) povodom veselega dogodka v presvetli cesarski hiši, in da je Nj. Vel. blagovolilo nad tem izrazom udanosti najmilostneje prežrečno zahvaliti se. (Živio- in Slavakli.)

Družba sv. Cirila in Metoda izreka zahvalo za dovoljeno podporo. (Se vzame na znanje.) Mesto Solnograd doposlalo je spisek o svojih sejah, ki je obč. svetualcem na razpolaganje.

Župan Grasselli nasvetuje, naj bi se razpravljala najprvo točka finančnega odseka o dopisu

c. kr. vlade glede plačila prispevka za nakup Luckmannove hiše, ker je deželna vlada odposlala posebnega zastopnika, c. kr. okrajnega glavarja markija Gozanija.

Ker poročevalec finančnega odseka še ni navzoč, prevzame poročilo načelnik finančnega odseka, podžupan Vaso Petričič, ki naglašja, naj ostane mestni zbor pri sklepu, dovoliti za nakup omenjene hiše za gradnjo poštnega poslopja 15.000 gld., a da isto ne plača, kakor se je sklenilo, v obrokih petih let, nego v krajših obrokih. Ker je proračun za l. 1893 že sklenjen, plača se prva tretjina do zadnjega februarja 1894. l., drugi dve tretjini pa v teku leta 1894.

Vladni zastopnik g. markij Gozani, c. kr. okrajni glavar, se strinja popolnem s predlogom predlagatelja, le želi, naj bi se plačilne dobe natančno določile in kot take označi dne: 1. februarja, 1. oktobra in 31. decembra 1894. leta.

Poročevalec g. V. Petričič se pridruži temu mnenju vladnega zastopnika in je bil predlog tudi v tem smislu od občinskega sveta brez razgovora vzprejet, na kar je zapustil vladni zastopnik občinski svet.

Za personalni in pravni odsek poroča obč. svetnik dr. Tavčar o letošnjih volitvah za mestni zastop. Iz III. razreda izstopijo obč. svetniki gg.: Oroslav Dolenc, Fran Peterca (ki je mandat odložil), Jos. Prosenec, Ignacij Valentinčič in Fr. Tomšič. Iz II. razreda izstopijo obč. svetniki gg.: dr. Danilo Majaron (ki je mandat zaradi preselitve na Dunaj odložil), deželni inženir Vladimir Hraskey, dr. Ivan Tavčar in vitez Zitterer di Casa Cavalcina; iz I. razreda obč. svetniki gg.: dr. vitez Karol Bleiweis-Trsteniški in dosedanji podžupan Vaso Petričič. Volitev za III. razred bode dne 17. aprila, predsedoval bode obč. svetnik g. Ivan Hribar; II. razred voli dne 19. aprila, predsedoval bode obč. svetnik g. Fran Ravnihar; I. razred voli dne 21. aprila, predsedoval bode obč. svetnik g. Anton Klein. Ti navesti se vsi vzprejmo, istotako predlog odseka, da se izreče bivšemu obč. svetniku dru. Danilu Majaronu za njegovo izvrstno delovanje v občinskem svetu Ljubljanskem zahvala. Občinski svetniki jednoglasno pritrdijo predlogu z Živio- in Slavakli.

Priziv Andreja Odlazeka, da je uvrsten kot uradnik c. kr. državne železnice le v III. razred volitev in ne v drugi razred, se odkloni po nasvetu poročevalca obč. svetnika dra Tavčarja, ker g. Odlazeka kot uradnika državne železnice ni smatrati kot cesarskega uradnika v pomenu občinskega volilnega reda, od svoje novozidane hiše pa ne plačuje doslej še nikakih za volitev v poštav vzeti davkov.

Obč. svet. dr. Tavčar poroča na dalje za personalni in pravni odsek glede "Peter in Ivan Bednarcove ustanove". Imenovana sta volila svoto kakih 9100 gld., ki daje dohodkov do 382 gld. proti temu, da se vzdrži njih rakev pri sv. Krištofu vedno v dobrem stanu, prebitek pa naj se porabi za otroško bolnico, za ravno hišo in za ubožno bolnico, kakor bi to obč. zastop določil. Poročevalec pravi, da gre na vabilo dež. vlade prevzeti to ustanovo, kajti rakev Bednarcove rodovine pri sv. Krištofu je v dobrem stanu in reveži Ljubljanski utegnili bi dobiti le dokaj podpore. A poročevalec dr. Tavčar je tega mnenja, naj občinski zastop prevzame to ustanovo Bednarcove le proti temu, ako deželna vlada pritrdi, da občina Ljubljanska dobi za oskrbovanje in stalno opravljanje vsaj 4% dobraslih obrestij.

Obč. svet. vitez Zitterer pozdravlja ta predlog z veseljem, ker se vsaj nekaj stori za reveže Ljubljanske. Rakev je po njegovem mnenju v dobrem stanu, stroški ne bodo veliki, torej naj mestni magistrat prevzame ustanovo. Obč. svet tudi soglasno pritrdi predlogu.

Obč. svet. dr. Tavčar nadaljujoč naznani, da se je g. veletržec Fran Xav. Souvan odpovedal mandatu ravnateljstva mestne hranilnice Ljubljanske. Vse prošnje, da bi bil ta velezaslužni mož ostal na svojem mestu, bile so zaman. Njegovemu izkušnemu vodstvu mestne hranilnice se je zahvaliti, da je ta mestni zavod tako lepo vspeval in njemu gre vsa čast in hvala za ves velikanski uspeh tega tolikani koristnega mestnega zavoda. Poročevalec dr. Tavčar nasvetuje, naj obč. zastop izreče gospodu Fran Xav. Souvan u za njegovo res izborno delovanje pri mestni hranilnici Ljubljanski iskreno zahvalo in naj se pokliče v upravni odbor mestne hranilnice Ljubljanske trgovec gosp. Feliks Urbanc. Oba predloga se jednoglasno odobrita.

Obč. svet. dr. Tavčar poroča dalje o dopolnitveni volitvi obč. zastopnikov v šolski odbor obrtnih strokovnih šol Ljubljanskih. Izvolita se po navetu poročevalca gg. obč. svetnika Hraskey in Klein. Bivšim zastopnikom izrekla se bode s pritrjenjem obč. sveta po nasvetu županovom zahvala. (Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) sklican je — kakor smo že poročali na kratko — s cesarskim patentom z dne 26. t. m. na dan 20. aprila t. l., da nadaljuje svoje delovanje.

— (Vladika Strossmayer) pisal je gosp. Ivanu Hribarju povodom poslano mu godovne čestitke sledeće: „Velečienjeni gospodine i prijatelju! Ljepa Vam hvala na prijateljskoj Vašoj čestitci k momu imendanu. — Bog dragi uslišao plemenite Vaše želje in težnje, smjerajuće na dobro i sačuvanje čestitoga slovenskoga naroda i na sblizenje bratskih naroda slovenskoga i hrvatskoga! Moje je zdravlje vele loše; već punih pet tjedana ne izlazim nikamo iz sobe. U ostalom, šta Bog dragi dade; al ipak bih želio ugledati bolje dane po Slavene u Austriji. Preporučujući se i na dalje Vašoj ljubavi i Vašemu prijateljstvu sa starom ljubavju Vaš Strossmayer.“ Od vsega srca želimo velikemu jugoslovanskomu rodoljubi skorajšnje okrevanje.

— (Osobne vesti.) V osmi činovni razred uvršćeni so počevši z dnem 1. julija l. l.: Na višji drž. gimnaziji Ljubljanski profesorja gosp. Avgustin Wester in gosp. Julij Wallner, na nižji drž. gimnaziji Ljubljanski profesor gosp. Martin Karlin, na višji drž. realni Ljubljanski profesorja gosp. Klement Proft in gosp. Fran Levec in profesor na državni nižji gimnaziji Kočevski gosp. Jožef Obergföll. — Avskultantom za Kranjsko imenovan je pravni praktikant pri dež. sodišči v Ljubljani g. Ferd. Eger, avskultantom za Koroško pa pravni praktikant pri dež. sodišči v Gradci g. Lud. Uray.

— (Za stradajoče na Kranjskem) darovala je Kranjska branilnica v Ljubljani vsoto 3000 gld. in jo izročila deželni vladi, da jo razdeli.

— (Ljubljanska podružnica družbe „Belega križa“) izvolila je v občnem zboru predsednikom g. deželnega glavarja Otona Datela.

— (Patrijotično žensko podporno društvo za Kranjsko) v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v soboto 8. aprila ob 11. uri dopoldne v stanovanji društvene predsednice na Turjaškem trgu št. 5 v III. nadstropji z običajnim dnevnim redom. Za sklepčnost zbora je treba, da je navzočih najmanj 20 članov.

— (Gozdni požar) nastal je minuli petek v gozdu „Na vreteni“ pri Kropi. V dveh urah uničil je ogenj kakih 10 orlov mladega bukovega in smerečnega nasada. Nevarnost je bila velika, da se ogenj ne razširi v bližnji gosti gozd Jelovca, kjer bi bil napravil ogromno škodo. To nevarnost odvrnili so prebivalci iz Kroke in Kamuegorice, ki so pod vodstvom žandarmskega moštva omejili ogenj. Zažgal je neki 13letni umobolni dečak iz Kroke.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi občinskega zastopa v Vipavi bil je izvoljen županom g. Anton Hrovatin, občinskimi svetniki pa so izvoljeni gg.: J. Može, J. Žvokelj, A. Perhanc, Fr. Rupnik, A. Kobal, Fr. Andrič, M. Kobal in J. Premerl.

— (Zdravstveno stanje.) Osepnice v Črnomaljskem še niso ponehale in so se zopet pokazale v nekaterih občinah. Splošno pa epidemija ponehaje polagoma in se je število bolnikov skrčilo na 80. Najtrdovratnejša je bolezen v vasi Preloka in v občini Suhorski. V Novomeškem okraji pa so razširjene ovčje osepnice in dušilivi kašelj. Zbolelo je vsega skup kakih 30 otrok. Vendar bolezen nima hudega značaja in še ni umrl nihče.

— (Državna trtnica v Kostanjevici) je podarila šolskemu vinogradu v Krškem 8000 reznikov ameriških t. t., kmetijski podružnici tamošnji pa 5000. Kmetijska podružnica Krška posreduje tudi pri prošnjah vinogradnikov za podpore, katere dajeta dežela in država.

— (Celjskega ognjegasnega društva vodstvo) se ni nič kaj izkazalo pri zadnjem velikem požaru v Št. Rupertu. Na brzovavno prošnjo za pomoč so bili ognjegasci sicer hitro zbrani, a konj ni bilo, potem pa je neki Marek s prav neumestnimi praznimi formalitetami zavlekel odhod, ko je bila pomoč vendar tako nujna. Pretekla je cela ura, predno so se odpeljali ognjegasci. Pri tej priliki se je pokazalo, kako silno potrebno je, da si omisli Celjska okolica svoje gasilno društvo, ki bode imelo jednako srce za vsacega. Naj bi merodajni možje premišljevali o tej važni zadevi.

— (Redka marljivost.) Gospod dr. Fr. Tomišek iz Gornjegograda, o čegar promociji smo poročali včeraj, dovršil je svoje pravoslovne študije še le meseca julija lanskega leta. V teku 7½ mesecev oziroma 5½ mesecev naredil je dve državni skušnji in tri stroge izpite. Pri tem pa je bil že od lanskega leta kot koncipijent v odvetniški praksi pri g. dr. Filipiču v Celji. Čestitamo!

— (Zahvala.) Slavna posojilnica Celjska blagovolila je darovati akad. društvu „Triglav“ v Gradci svoto 50 gld, za kar se najtopleje zahvaljuje odbor.

— (Nova meteorologična postaja.) V Gornjemgradu na spodnjem Štajerskem se je ustanovila meteorologična postaja tretje vrste, katero vodi nadučitelj g. Fr. Kocbek.

— (Kat. polit. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem) priredi papeževo slavnost v sredo po Veliki noči, dač 5. aprila v veliki dvorani gostilne „Massgarten“. Spored je nastopni: I. Slavnostni del: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Ig. Hladnik: „Himna papežu Leonu XIII.“, zbor. 3. Slavnostni govor. 4. P. H. Thielen: „Leonova pesem“, zbor. 5. Jos. Hayda: „Cesarska pesem“, zbor. 6. Deklamacija. 7. Dav. Jenko: „Molitev“, zbor. II. Zabavni del: 1. P. Hug. Sattner: „Za dom med bojni grom“, zbor. 2. Ant. Stöhr: a) „Po jezzeru“, — b) „Sunce žarko nesijaš jednako“, dve priljubljeni jugoslovanski pesmi, prenešeni za glasovir. 3. Jož. Kocjančič: „Majniku“, zbor s četverosplovom. 4. J. A. Vogl: „Čigani“, zbor s tenorjevim samosplovom. 5. P. Hugolin Sattner: „Kje so moje rožice“, fantazija za glasovir. 6. Dr. Gust. Ipavec: „Savska“, zbor s četverosplovom. 7. Iv. pl. Zajc: „Crnogorac — Crnogorki“, zbor. 8. N. Stoos: „Mojemu narodu“, četverosplov. 9. Viktor Parma: „Pesni venec“. Potpourri slovenskih pesem za glasovir. 10. Ant. Förster: „Pesem koroških Slovencev“, zbor. 11. Guro Esenhut: „V naravi“, šaljiva polka, zbor. 12. * * „Kurji trojspev“, šaljivi pevski prizor s spremljevanjem glasovirja. Pevski del programa izvršuje iz posebne prijaznosti slavni moški zbor pevskega društva „Lira“ iz Kamnika. Vhod v dvorano bode dovoljen le proti izkazu vstopnic, katere se bodo dobivale od 2. aprila naprej pri odboru društva in zadnji dan popoldne pri občnem zboru.

— (Blazen v brivnici.) V Trstu prišel je v ponedeljek popoldne v neko brivnico marelar Štefan L., da si da obriti svojo polno brado. Ko je bil na polovico obrit, reče brivcu, da ga neče dalje nadlegovati in se priporoči. Kmalu potem pa se oglasi pri drugem brivcu, naj mu obrije še ostalo polovico brade. Rekel je, da sicer nima denarja, da mu pa zastavi svojo glavo. Brivec spoznal je, da ima opraviti z umobolnim in ga je spremil v bolnico.

— (Za dom dra. Starčevića — dom hrvatskega naroda.) V Zagrebu sestavil se je odbor, ki bi pod omenjenim naslovom zbiral doneske za hrvatski narodni dom. A po nalogu redarstvene oblasti razpuščen je bil ta odbor, ker ima baje samo dr. Frank pravico nabirati doneske. Stvari sami to ne bode škodovalo — opozicija pa bode gotovo tako postopanje le še bolj tesno zjedini.

Razne vesti.

* (Odlikovanje.) Znani afriški potovalec dr. Emil Holub dobi je od sultana Medždijev red IV. vrste.

* (Veliko carinsko poneverjenje) zasledila so oblastva v Krakovu v Galiciji. V 66 prodajalnicah našlo se je biago, ki je bilo utihotapljeno, posebno svlačato in volnato. Zaplenilo se je mnogo tacega baga in tudi kompromitujoča pisma so se našla. Iz vsega tega se utegne razviti carinska pravda podobna znani Bukovinski. Revizije iz vrševalo je 17 finančnih komisij s pomočjo finančne in policijske straže.

* (Nравnost v Berlinu) V prestolnici pruski se pripravljaja pravda proti 45 aristokratom zaradi prevare pri kvartanju. V pravdo zapleteni so tudi nekateri častniki in baron Neukirch, intimen prijatelj ministra trgovine. Vsi so obtoženi zaradi prevare pri kvartanju in gajusnih orgij, o katerih se niti govoriti ne more. Zopet slika iz „odličnih krogov“.

* (Turška deželna razstava) Mestu nameravane svetovne razstave v Carigradu se je sklenilo prirediti permanentno deželno razstavo. Trajala bi celo leto izvzemši zimske mesece. Glavno poslopje bode iz kamna in železa. Razstava odprla bi se l. 1895.

Književnost.

— „Slovanski Svet“ prinaša v št. 6. nastopno vsebino: Slovanski narodi Avstro-Ogerske vstajajo k opoziciji. — Iz državnega zbora (O tujih jeziki pri najvišjem sodišču, — Zadeva Spinčičeva. — O kritiki dra. Mahniča — Prijatelju. (Iz poezij M. I. Lermontova.) — Cмepтb (zložil Fr. Celestin). — Biserje i alemovi. — Hrvatskoj hvala. — Kraljeva modrost (povestica, spisal Jadranski). — Лбъ n cтeм (I. S. Turgenev). — Umetni in obrtni trud ruskih žensk. — Ruske drobtinice. — Vskrs

(Jadranski). — Ogleđ po slovanskem svetu. — Zmes. — Književnost.

— „Popotnik“, glasilo „zaveze slovenskih učiteljskih društev“, prinaša v št. 6. nastopno vsebino: I. Dajte šoli mir in ona Vam dá moč! — II. Prirodoslovje v ljudske šoli. (L. Lavtar.) (II.) — III. Pedagogički razgled. (Šolstvo in izobrazba v Srbiji.) (II.) — IV. Listi slovenskega učitelja — kolesarja. (V.) — V. Pedagogički izreki o razvoji in o goji. — VI. Listek. (Velika noč. — Vinarstotajka-stotka.) — VII. Slovniška drobtina. — VIII. Doneski k zgodovini naših šol. (XIV.) (Iv. Strelec) — IX. Društveni vestnik. — X. Dopisi in druge vesti. — Raznoterosti. — XI. Natečaji in inserat.

— „Javor“, list za zabavo, pouku i književnost izhaja dvakrat na mesec na štirih tiskanih polah in prinaša spise najboljših srbskih pisateljev in pesnikov, korenite znanstvene in kritične razprave ter je brez dvoma najboljši srbski leposlovni in poučni list. Kdor se zanima za srbsko literaturo, temu priporočamo „Javor“ najtopleje. Naročnino, ki znaša na leto 5 gld., za pol leta 2 gld. 50 kr. vzprejema administracija lista v Belemgradu in pa knjižotrzca J. Karamat v Zemunu in V. Valo-žić v Belemgradu.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 29. marca. Okrajni sodnik v Trebnjem Ludovik Golia imenovan deželno-sodnim svetnikom pri okrožnem sodišču v Novem Mestu.

Dunaj 29. marca. Včeraj popoldne vršila se je pod predsedstvom cesarja konferenca skupnih državnih ministrov radi predlog, določenih za delegaciji.

Dunaj 29. marca. Wekerle imel včeraj popoldne več ur trajajoč pogovor s finančnim ministrom drom. Steinbachom in se je po noči odpeljal v Budimpešto.

Lvov 29. marca. Deputacija Lvovskih volilcev prosila dra. Smolko, naj prevzame državnozbornski mandat; Smolka odklonil.

Peterburg 29. marca. Car in vsa carska obitelj odpotovala v Krim, odkoder pojde meseca maja v Kodanj.

Pariz 29. marca. Jutri ali pojutranjim se razide zbornica do meseca maja.

Pariz 29. marca. Parlamentarna komisija za preiskavo panamske afere pooblastila posl. Vallé-ja, naj sestavi poročilo. Vallé bo predlagal, naj se komisija razide.

Buenos-Ayres 29. marca. Pri volitvah v parlament zmagala vladna stranka. Velika večina zagotovljena.

Narodno-gospodarske stvari.

— Hranilno in posojilno društvo v Ptuj imelo je 1892. leta prometa 1,122.238 gld. 49 kr. Zadržnikov šteje 3185, ki imajo v deležih 50651 gld. 4 kr. Hranilnih vlog se je vložilo 274.533 gld. 50 kr., izplačalo pa 207.606 gld. 73 kr. in je njih stanje koncem leta 1892. 534.026 gld. 96 kr. in 1214 vložnikov. Novih posojil se je v 1892. letu dalo 1.536 v znesku 265.376 gl., vrnilo pa 161.305 gl. 78 kr., tako da je stanje danih posojil koncem 1892. leta 565.591 gld. 38 kr., posojila so dana 3.172 zadružnikom. Čistega dobička je 7.217 gld. 31 kr. in se je razdelil vsled sklepa občnega zbora tako le: a) prepusti se ravnateljstvu za dobre namene 1.965 gl. 91 kr., b) ostanek čistega dobička, t. j. 5.251 gld. 40 kr., pridene se k posebnemu rezervnemu fondu za izgube. Posebna rezerva znaša 32.908 gld. 6 kr., splošna rezerva 9091 gld. 94 kr., oba rezervna fonda vkup 42000 gld. Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, ter se dajejo po 4½ gld. od 100 gld. in se pripišejo obresti vsakega pol leta k kapitalu. Posojila dajejo se samo zadružnikom, ter se jemlje po 6 gld. od 100 gld.

— Posojilnica v Vitanji je imela koncem 1892. leta 349 zadružnikov, ki imajo v deležih 1.778 gld. Stanje danih posojil povzdignilo se je do 74.033 gld. 57 kr. Posojila so dana večinoma na zadotnice. Število vložnikov je naraslo na 332; novih vložnikov je torej 144. Stanje hranilnih vlog je naraslo od 36.133 gld. 54 kr. do 72.633 gld. 76 kr., toraj za 36.500 gld. 22 kr. Za dobrodelne namene se je valed sklepa občnega zbora na račun leta 1891. darovalo 40 gld. Tudi od čistega dobička v letu 1892. se bo vporabila primerna svota za dobre namene. Ves promet Vitanjske posojilnice je v letu 1892. znašal 142.606 gld. 15 kr. Hranilne vloge se sprejemljejo od vsacega in se obračunjuje po 5%. Posojila se dajejo samo le zadružnikom po 6%. Urađuje se vsak četrtek od 9. do ½12. ure dopoldne. Ob četrtek popoldne se sprejemljejo prošnje za nova posojila. Če je v četrtek praznik, se urađuje v petek.